

Lääkäriskouluttajan erityispätevyys

■ Alue- ja keskussairaaloitten erikoislääkärit tekevät arvokasta työtä rekrytoidessaan tulevia anestesia- ja kouluttaessaan vasta-alkajia oman työnsä ohella. Yliopistoilla on dosenttikuntansa, mutta niiden ulkopuolella ei ole ollut virallista tapaa antaa tunnustusta pitkän linjan kouluttajien työlle.

Nykyisen koulutusohjelman mukaan erikoislääkäritutkinnon suorittamiseen tarvitaan kaksi vuotta yliopistosairaalan ulkopuolista palvelua. Käytännössä yliopistosairaalan ulkopuolella tapahtuva koulutautuminen kestää tätä pidempään, sillä monet käyvät töissä jo opiskeluaikana eikä oma erikoisala ehkä ole heti selvillä. Tuula Rajaniemen taannoisen kyselyn mukaan¹ sattumalla on suuri osuus alallemme hakeutumisen, mutta anestesiologiksi päätyneeseen vaikuttavat varmasti työpaikan hyvä ilmapiiri, perehdytys ja kouluttajan antama roolimalli².

Vuonna 2005 elvytetty Lääketieteen Koulutuksen Yhdistys pyrki luomaan uuden, Suomen Lääkäriliiton myöntämän lääkärikouluttajan erityispätevyyden. Hanke on jo lausuntokierroksella ja tulossa SLL:n koulutusvaliokunnan kokoukseen syksyllä. Tarkoituksena on toisaalta antaa virallinen tunnustus kouluttajille, peruste palkanlisän antamiseen sekä herättää pohdintaa annetun koulutuksen sisällöstä ja toteuttamistavoista. Erityispätevyyden myöntäminen edellyttää aina teoriaopintoja, käytännön työtä sekä kuulustelun läpäisemistä. Lääkärikouluttajan erityispätevyyden myöntämisessä kuulustelun tulee korvaamaan portfolio, jonka avulla hakija dokumentoi oman työnsä ja osaamisensa.

Portfolion kokoamiseen kuuluu aikaa, sillä se kuvaa laatijansa oppimisen kehityskaaren. Tieteelliset artikkelit on helppo luetella, mutta muunlaisille kehityshankkeille tai valmistuneille projekteille on perinteisessä CV:ssä ollut vaikea löytää sijaa. Portfoliossa kaikki tehty työ tuodaan näkyviin. Ohjattujen opiskelijoiden, pidettyjen luentojen ja koulutusten listauksen ohella siinä pohditaan omia kokemuksia kouluttajana, rakennetaan niistä uutta tietoa tai uusia näkökulmia sekä tarkastellaan kriittisesti omaa toimintaa, asenteita ja ajatuksia. Sen tarkoituksena on auttaa laatijaansa seuraamaan omaa ke-

hittymistään, vahvuuksiaan ja heikkouksiaan. Itsearviointiin lisäksi portfolioon kuuluvat oleellisenä osana palaute opiskelijoilta, kollegoilta sekä esimiehiltä.

Lääkärikouluttajan näyteportfolion täsmällistä rakennetta ei ole vielä päätetty, mutta se todennäköisesti tulee pohjautumaan Oulun yliopiston Opetuksen kehittämissyksikön kehittämään pohjaan (taulukko). Kaikki kohdat eivät välttämättä ole samanarvoisia, vaan niille voidaan antaa erilaisia painotuksia. Erityispätevyyttä hakevan ei portfolioa tarvitse yksin tehdä, vaan siihen tullaan antamaan ohjausta.

Anestesiologin kannalta lääkärikouluttajan erityispätevyys on hyvä asia, sillä se tuo tunnustusta tehdyille työlle. Sitä haluavan on kuitenkin hyvä aloittaa portfolion kerääminen ennemmin kuin myöhemmin, sillä esimerkiksi koulutettavia ei kovin monta vuodessa tule palautteen antajiksi. Toisena kynnyksenä on teoreettisen koulutuksen tarjonnan määrä. Lääketieteen Koulutuk-

sen Yhdistys ja Suomalainen Lääkäri-seura Duodecim järjestävät tilaisuuksia sekä omina kokonaisuuksinaan että osana Lääkärpäivien ohjelmaa, mutta näitä tulee jokaisen osata itse hakea. Tulevaisuuden visioni olisi, että SAY voisi järjestää omaa, erikois- alakohtaista opetus- ja koulutusta! □

Tämä kirjoitus perustuu Suomalaisen Lääkäri-seuran Duodecim ja Lääketieteen Koulutuksen Yhdistyksen järjestämään Portfolio-työpajaan 28.3.2007.

Viitteet:

1. Rajaniemi T. Pitäkää kesäkandeja hyvin! *Finnanest* 2004; 37: 201.
2. Harden RM, Crosby J. AMEE Guide No 20: The good teacher is more than a lecturer – the twelve roles of the teacher. *Medical Teacher* 2000; 22: 334–347.

Leila Niemi-Murola, kliininen opettaja, anestesiologian ja tehohoidon klinikka, HYKS, leila.niemi-murola@hus.fi

Taulukko. Oulun yliopiston Opetuksen kehittämissyksikön kehittämä näyteportfolion arviointimatriisi.

	Riittämätön taso	Riittävä taso	Erinomainen taso
1. Opetusajattelu ja luonnehdinta itsestä opettajana			
2. Opiskelija-arviot opetuksesta			
3. Vertais- ja muut arviot opetustyöstä			
4. Opetustyössä saavutettu käytännön kokemus ja opetuksen kehittäminen			
5. Oppimateriaalin tuottaminen ja käyttö / Oppimista tukevan sisällön tuotanto			
6. Oman opetusosaamisen kehittäminen			
7. Opetustyön kehittämisen visio			
8. Portfolion autenttisuus			